

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadványban lévő:	
Egész évre	10 kor.
Hogyedévre	5 "
Helyben mások keréva:	
Egész évre	20 kor.
Hogyedévre	10 "
Világra postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Hogyedévre	12 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétéli és
hosszú utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kizárólag visszadási
vagy megőrzési nem vállalhat.

Hirdetmények és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyenlő minden ára 5 fillér.

NAGYVÁRAD június 28.

Kapuzárás.

Két hónapra bezáródnak az iskolák kapni s mennek a diákok tíz havi munka után pihenni.

Érdekes az a lelkesedés, a melylyel a szünidőt várják; érdekes és tanulságos

A könyvek korszaka után alig várja a diák azt az időt, mikor a nyomtatott betűnek bucsút mondhat. Még a legszorgalmasabb diák is úgy várja június 29-ét, mint valami megváltást; s 1000 tanuló közül alig akad egy-kettő, a ki a szünidőben is elővonné könyveit.

Mikor aztán szeptemberben újra kezdődik a munka, van a tanári karban szörnyűködés. Mennyit felejtettek a gyerekek! Micsoda hanyag fráterek!

Pedig dehogy is hanyagok! Mindössze az akcióra egy kis reakció állott be.

Évközben örökös megoldás — szünidőben betüiszony. Ez olyan természetes, minthogy a nappalra éj következik. Nemcsak a diáknál van ez meg, hanem később is, egy-egy nehezebb vizsga után, alig talál az ember nagyobb élvezetet, mint hogy pár hétig csak a sarkát nézze azoknak a könyveknek, melyekkel hónapokon át volt a legszorosabb viszonyban.

Pedig év közben egészen más irányban kellene vezetni a diákat. Ne kény-

szerkötelességet lásson a tanulásban, hanem életszükségletet. Ne ideiglenes purgatóriumnak, hanem az élet előcsarnokának nézze az iskolát. Bele kell oltani a diákba, hogy szeresse a tanulást s olyan életelemet lásson benne, mint akár a levegőben. Levegő és tudás nélkül ma egyformán lehetetlen megélni.

Ezt pedig nem is olyan nehéz elérni; csak egy kissé bele kell pillantani a diáklélekbe.

A diák eleven, mozgékony. Ilyen a lelke is. Az sem szeret egy tárgyon ragadni, hanem csapong ide-oda, szóval a változatosságot szereti. A változatosság a diák igazi éltető eleme.

Erre a változatosságra kellene a pedagógiát fektetni; a magolást felváltani közben-közben egy kis szabad mozgással, a test és lélek felüdítésével.

Némi kezdeményezés már történt ebben az irányban az előbbi tanügyi kormányzat alatt. A test felfrissítésére behozták a játékdélutánokat, a lélek felüdítésére pedig a művészetek művelése szolgálta.

Szép kezdeményezés, de félmunka maradt s így nem is lett benne köszönet. Két új tantárgyat csináltak a reformból s a diákok nem üdülést, hanem az iskolai idő meghosszabbítását látták az újításban.

Az is az.

A művészetek ápolását, az üdítő játékokat be kellene osztani a tantárgyak közé változatosság végett. Ma a diák szabad idejéből vesznek el délutánokat azért hogy kommandóra játszzék s kalkulusra műélvezzen. Nem is ér többet az a játék s az a műélvezet, mint egy kalkulust. Haszna sem a testnek, sem a léleknek nincs sem egyiktől, sem má-siktól.

Az a baj, hogy a diákat kész hivatalnoknak, bürokrata embrióknak veszik. Persze, szobamoly gyártja a reformokat s a hivatalszobába rozsdásodott eszével régen elfeledte, hogy valamikor ő is volt fürge diák, a ki minden igazgatói, főigazgatói és hivatalfőnöki mosolynál jobban örült egy napsugárnak. *Dr. K. A.*

A néppárt gyűlése.

A liberális sajtó erősen húzza a lélekharangot a néppárt felett, a párt pedig dolgozik elvei terjesztése érdekében. E célból a vágbesztercei választó kerületben, Papraduón 1904 július hó 3-án, vasárnap délután fél 3 órakor néppárti népgyűlést tartanak a következő tárgysorozattal: Elnöki megnyitó. Tartja *Abaffy* Odön, cs. és kir. kamarás, orsz. képviselő. Miért szükséges a néppárt? Tartja *Chochotus* Bálint, pruszkai plébános. A néppárt parlamenti működéséről. Tartja dr. *Gyuriss* Emil, ügyvéd. Elnöki zárszó.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

M A C S K Á K.

Írta: JEROME K. JEROME.

A macskák csodálatosan ravasz kis állatok; arról, a mire szükségük van, oly nagyszerűen tudnak gondoskodni, hogy az emberi nem méltán tanulhatna tőlük. Egy ismerősömnek volt egy macskája, egy nagy, kövér fekete kandur. Nagyon szerették a macskát, s ez is ragaszkodott hozzájuk, bár egyik félnek a szeretetét sem lehetett volna valami nagy szenvedélynek nevezni.

Egyszer egy idős kisasszony oltalma alatt egy chinchilla-macska került a szomszédságba. A két macska a kert falán találkozott, sétálközben.

— Nos, hogy van megelégedve a sorsával? — kérdezte a chipchilla.

— Ó, meg vagyok elégedve.

— Kellemes emberek?

— Ó, igen kellemesek, mint általában az emberek.

— Szófogadók? Jó ellátásban van részenélük?

— Ó, igen, semmi kifogásom ellenük.

— Es a koszt?

— Mint mindenütt, cson!, ételmaradék! s néha-néha változatosság kedvéért egy kis kutya-lepény.

— Cson? Etelmaradék!? Azt akarja ezzel mondaní, hogy kegyedcsontot rág?

— Igen, ha kapok. On ezen csodálkozik?

— Az egyiptomi Izis árnyékára mondom! Csont és ételmaradék! Sohasem kap friss rántott csibét vagy szardiniát és borjuszeletet?

— Csibét? Szardiniát? Mit beszél? Mi az a szardínia?

— Mi a szardínia? kedves gyermekem (a chinchilla előkelő hölgy volt s a nála valamivel idősebb urakat mind csak „kedves gyermekem”-nek nevezte, az ön emberei valóságga szegyenletesen bánnak kegyeddel. Jöjjön csak, üljön le, és mondjon el nekem mindent. Min alszik?

— A földön.

— Mindjárt gondoltam. S fölözött tejet és vizet iszik ugy-e?

— Kicsit ritka a tej, az igaz.

— Képzelem. Azokat az embereket ott kell hagynia, kedvesem, még pedig rögtön.

— De hova menjek?

— Mindegy, akárhova.

— Es ki fogad be a házába!

— Mindenki, ha jól fog hozzá a dologhoz.

Mit gondol, hogy én hányszor cseréltem már gazdát? Hétszer! — és mindig csak javult a helyzetem. Mit gondol hol születtem én? Egy disznó-ólban. Hárman voltunk, a mama, én, meg a kis öcsém. Mama minden este otthon hagyott bennünket s csak akkor jött haza, a mikor már világosodni kezdett. Egy reggel azonban nem jött haza. Vártuk, vártuk, de elmúlt az egész nap, és nem jött haza; egyre éhesebbek és éhesebbek lettünk; végre szorosan egymáshoz simultunk s addig sirtunk, míg el nem aludtunk.

Késő este, mikor kitekintettünk egy lyukon, láttuk, hogy jön a mama a szántóföld felől. Nagyon lassan lépkedett s szinte földig ért

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer:

tüdőbetegségeknél, lélegzőszervek hurutos bajainál, valamint idült bronchitis, szamárhurut és különösen lábbadozóknál

influenza után ajánljatik. Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4.— kor.-ért kapható. — Figyeljünk, hogy minden üveg az alanti czéggel legyen ellátva:

F. Hoffmann-La Roche & Co vegyészeti gyár Basel (Svájc)

480.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, június 28.

Elnök Perczel Dezső megnyitja az ülést, hitelesíti a múlt ülés jegyzőkönyvét, bemutatja a beérkezett irományokat.

Dobieccky János betérjeszt több közlekedési bizottsági jelentést, kéri az osztályok mellőzésével kinyomatását és szétosztását.

Következik az 1904 évi költségvetés.

Polónyi a horvátokról.

Polónyi Géza mielőtt rátérne a miniszterelnök ígéreteinek számonkérésére, foglalkozni kíván Kovacevics tegnapi beszédével, mely burkolatosan veszélyezteti államiságunkat. Elisméri Kovacevics szónoki képességét, de okvetlenül szükségesnek tartja konstatálni, hogy tele van közjogi bottlásokkal. A jobboldal tünnetleg tapsolt ennek a közjogellenes beszédnek.

Föltételezi a miniszterelnökről is, hogy nem azonosítja magát Kovacevicscsel. Ma a Kovacevics beismerte azt, hogy Horvátországban olyan politika vert gyökeret, mely ellen ő maga is szükségesnek tartja a legmesszebbmenő óvintézkedések megvételét. Hogy merészkedik akkor az ellenzék szemére vetni, hogy az hivatása és kötelessége magaslátán állva állást foglalt ezekkel az állapotokkal szemben. Nem kíván a Bartha elleni vádak megczafolásával foglalkozni, mert feltételezi Bartháról magáról, hogy nem fog két esztendeig várni a válaszal. Kötelessége azonban visszautasítani a Pichler elleni kirohanást, tartozik az ő emlékének azzal, hogy meg mondja, hogy a reá fogott állítások nem felelnek meg a valóságnak.

Kovacevics a mellett érvelt, hogy amint legyen a hadseregben magyar nyelv, úgy legyen Horvátországban horvát nyelv is. E kijelentésnél szükségesnek tartja figyelmeztetni arra, hogy horvát állam nincsen, horvát felségjog nincsen, már pedig csak államok bírhatnak hadsereggel. E kijelentés beleütközik közjogunk védőbástyáiba. Ilyen politikát a házban elűzni nem szabad, sajnálja, hogy a miniszterelnök ilyen beszédeknek gratulál. Ugy látszik óriási tévedésben van Kovacevics, mert

az 1848. XXX. t. cikket úgy tönneti föl, mintha nemzetközi szerződés jellegével bírna.

Rátér ezután arra, hogy daczára annak, hogy szabadságharcunkban a horvát nép a mi küzdelmünk legyűrűsítésért fogott fegyvert, Magyarország megbocsájtott nagylelkűen s Horvátországot ma anyai kezeleményben részesíti, mint egyik nemzetiségét sem.

Mindezek daczára ma is ott áll Horvátországban Jelassics szobra, amint kardjával Magyarország felé vág. A horvátok Magyarország hóhérait nemzeti hősként ünneplik, meggyalázzák legszentebb jelvényünket, zászlónkat. Ez a szobor ott áll, hirdeti, neveli a gyűlöletet ellenünk.

Rátér ezután Kovacevics beszédjének arra a részére, hogy »Horvátországgal elveszítendő Magyarország Fiumé is.« Törvényeink nyíltan, világosan rendelkeznek úgy Fiume, mint Horvátországnak Magyarországhoz tartozandóságáról.

Kérdi, hogy merészkedik ezekkel a törvényekkel szemben Kovacevics annak bírálataba erészkedni, hogy Fiume hova tartozik? Ha valaki arra vetemedik ebben a házban, hogy ezt a kérdést vitássá akarja tenni, az országgyűlésnek csak visszautasítás lehet a felelete. (Hely. slés a balon). Akkor amikor Horvátországban olyan állapotok uralkodnak, melyek államiságunk megdöntésére irányulnak, ha anynyira jó hazafi Kovacevics, csatlakozzon az ellenzékhez, mely feladatánál tüzte ezeknek az irányzatoknak elfojtását. Kovacevics azonban nem ezt teszi, hanem támogat egy olyan kormányt, melynek elnöke kimondja, hogy a közös hatóságok hivatalos nyelve a német. Attérve a »grancsár« szó értelmezésére mindekelőtt szükségesnek tartja Héderváryra kijelenteni, hogy nem a horvátot gyűlölték benne, mert hisz ő sem nem magyar, sem nem horvát, hanem tudomása szerint morva származású.

Gyűlöletessé tette Khuent az ő horvátországi kormányzása, melylyel elmérgesítette a Magyarország és Horvátország közötti egyetértést. Az ő kormányzása alatt érte el tetőpontját a magyarság elleni gyűlölködés, az ő kormányzása alatt alig történt ennek a gyűlölködésnek elfojtására intézkedés.

Héderváry kormányzása kizárólag az osztrák császári dinasztikus politika szolgálatában állott.

Mikor Wekerle nemzeti politikát akart csinálni, a császár Héderváryt ötször küldte a nemzet nyakára. Balfy négyszer memorandumot küldött a kormánynak arról, hogy Héderváry kormánya alatt Horvátország és Magyarország viszonya menthetetlenül szétzüllik.

Olay Lajos: Ugy van. En mondtam! En vagyok a forrás! Tudja ezt Perczel is!

Perczel Dezső elnök tagadólag int.

Polónyi Géza: Héderváry a nemzeti és a liberális irányzat ellen mindig felajánlotta szolgálatát.

Héderváry gróf nevet.

Kecskeméthy Ferencz: Hogy mosolyog, mintha az anyglát látná.

Polónyi Géza: Furcsának tartja azt is, hogy a zágrábi egyetem megállapodásra jutott az osztrák egyetemekkel az államvizsgák ügyében; hogyan volt ez lehetséges a magyar kormány közvetítése nélkül? Hiszen Horvátországot minden külügyi kérdésben csak a magyar kormány képviselheti.

Kétségtelen, hogy Horvátországban erős osztrák irányzat van. A zágrábi szláv egyetemet arra használják fel, hogy Ausztriának neveljének hivatalnokokat. Kovacevics tegnap elmondotta, mily rut izgatóst követnek el a horvát papok a magyar állam ellen, hogyan lett volna ez lehetséges, ha Héderváry, mint bán, teljesítette volna kötelességét? vagy a magyar kormány nem elég erős arra, hogy ezekkel a himpellérekkel elbánjon! Őt percz szünetet kér.

Elnök: Azülést 5 perczre felfüggeszti.

Szünet után

Polónyi Géza folytatja beszédét. Hibáztatja a kormány pénzügyi politikáját. Az autonóm vámtarifa megcsinálását mesterségesen megakadályozzák. Sándor Pallal polemizál, aki azt mondta, hogy az átmenet megrázkódtatással jár.

Hát a jövőben nem fog megrázkódtatással járni?

Szóvá teszi, hogy a pénzügyminiszter büntetéssel fenyegette a pénzügyi közegeket, mert a konzulátusokhoz magyar átiratokat küldenek és nem melléklík ily esetekben legalább a német fordítást. Így aztán nem lehet megütközni azon hogy mind-ürüben i-méltódnak olyan dolgok az országban, melyek méltán arcunkba kerget-

az egész teste. Rákiáltottunk s csöndes »ku-u-u« morgással válaszolt de azért nem gyorsította meg a lépteit.

Balopódzott az ólba s mindjárt féloldalt dőlt. Odarohantunk, mert már majdnem éhen veszünk, és sokáig szoptunk, miközben egyre nyalogatta a hátunkat.

En ráfeküdtem és úgy aludtam el; de éjjel fölébredtem, mert fáztam. Jobban odasimultam hozzá, de attól csak még jobban fáztam, mert egészen nedves volt valami folyadéktól, mely az oldalából csurgott. Akkor még nem tudtam, hogy mi, de ma már tudom, hogy vér volt.

Ez akkor történt a mikor még alig voltam négy hetes; és attól a naptól kezdve mindmáig magam gondoskodtam életem föntartásáról; hiszen erre van utalva az őcsémmel együtt maradtunk az ólban és ott tengettük életünket. Eleinte nehéz sorsunk volt, gondolja csak meg: két kis kölyök küzdelme a létért! Daderekasan küzdöttünk. Mikor körülbelül három hónap múlva a szokottnál valamivel messzebbre elsétáltam a mezőn egy házhoz jutottam. Meleg, kellemes fészkeknek látszott, tehát bementem. Bátorság dolgában mindig nagyon erős voltam. Két gyermek, a ki a tűzkörül játszott, nagyon megörült a jöttömnek s igen sokat foglalkozott velem. Ez nekem új dolog volt s — ott maradtam. Az a szerény mezei lak valóságos palotának tetszett nekem akkor.

Sőt talán nagyon sokáig annak is tartottam volna, ha a következő dolog nem történt volna velem. Egyszer végigsétáltam a falun, s e közben véletlenül feltűnt nekem egy udvarban egy szoba, mely egy bolt mögött volt. A

földön szőnyeg volt, s vastag posztó a kályha előtt. En azelőtt soha még csak nem is sejtettem, hogy ily fényűzés is van a világon. Hamarosan elgondoltam tehát, hogy én ide költözöm, s a mit elhatároztam, azt meg is tettem.

— Es hogyan fogott hozzá? — kérdezte a fekete kandur, mely nagyon érdeklődött a dolog iránt.

Igen egyszerűen, úgy, hogy bementem s a kályha elé a szőnyegre feküdtem. Kedves gyermekem, a szemtelenség az a bűvös »Szeám nyilj meg!«, amely minden ajót kinyit. Az a macska, mely keményen dolgozik, éhen veszhét; azt a macskát, amely nagyon értelmes, bolondnak tartják s a lépcsőn lerugják; azt a macskát, mely erényes és tisztességes, a vízbefojtyják; de az a macska, amely szemtelen, bársönyvankoson fekszik és pecsenyét lakmározik. Hidegvérrel bementem tehát a szobába s az ott lévő öreg ember lábához dörgölődtem. Az öreg meg a felesége szinte magánkivül volt attól, amit ői »barátságosságnak« neveztek s nagyon szívesen, sőt szinte lelkesedéssel fogadtak.

Körülbelül egy évig ettem az öreg fűszeresék kosztját s aztán másokhoz költöztem, akik akkoriban jöttek a szomszédságba s akik valóban kitűnő szakácsnét tartottak.

Két vagy három házba bemehttem volna, de egyik sem felett meg egészen az én izlésemnek. Az egyik helyen, a hol egy napra szerencsét próbáltam, hogy ugyan milyen dolgom lenne, volt egy kutya is; ott tehát nem maradhattam. Egy másik helyen pedig, a hol különben rendkívül jól éreztem magam, volt egy kis gyerek. Hiszen ha a macska farkát meg-

huzzák, s ha papirsapát tesznek a fejére, s ezért a macska a gyermeket egy kissé megkesztyűzi, azért senki sem szítja a macskát; s ha a gyermek sir, azt mondják neki: — Ugy kell neked! M-nek kinezod a szegény állatot! — De ha a gyermek a torkomat szorongatja és ez ellen védekezem, vagy ha fakánálával ki akarja bökni a szememet és én ezt nem engedem, akkor utálatos állatnak neveznek, s még a kertben is kergetnek, hogy megverjenek. Vagy gyerek ne legyen a házban, vagy pedig én megyek, — ez nekem már elvem.

Akkoriban kissé gyengélkedtem s az idegeim nem bírták ki ezt a nagy lármát. Bucsut vettem tehát a városból s ismét falura költöztem, a hol először is egy grófi családban próbáltam szerencsét.

A grófék nagyon előkelők voltak, de én jobb szerettem volna, ha valamivel háziasabak lettek volna. En szeretetre vágyó lény vagyok, s csak olyan emberek mellett érzem jól magamat, a kik örülnek annak, hogy az övék vagyok. A grófék egészen jók voltak hozzám. a maguk módja szerint, de nem sokat foglalkoztak velem, s így csakhamar meguntam őket. En ugyan nem tanusitok semmi figyelmességét oly emberek iránt, a kik azt ugye tudják megbecsülni és a kik nem is igen reagálnak rá.

Mostani urnómet egy barátom ajánlatára választottam, ki azelőtt itt élt nála. Azt mondta, hogy ez az urnó nagyon kitűnő gazdasszony. Az egyetlen ok, a mely miatt a barátom elhagyta, az volt, hogy ez az urnó azt követelte tőle, hogy minden este már tizkor otthon legyen. Es ez a követelés nem volt összeegyez-

tik a vért. Legutóbb is Brassóban az iskolás fiúk egy ünnepélyén látni lehetett mindenféle zászlót, csak magyar nem. Tiltakozik, hogy a császári és királyi címet becsempészszék a magyar közjogba. Alkotmányunk csak magyar királyt ismer. A költségvetést nem fogadja el.

Héderváry: Felel Polonyinak. Szóla a külügyi hivatalnál nem hozott be újítást, hanem folytatta a régi gyakorlatot.

Felkiáltások: Németet?

Héderváry: Magyar. Tiltakozik a grancsár elnevezés ellen. Mindig jó magyar volt. Nem igaz, hogy a magyar állameszme romlására nevezték ki annak idején miniszterelnököknek.

Allítja, hogy Tisza kabinetjében közérdekből vállalt tisztségét.

Lengyel Zoltán: Pénzszotogató — közérdek!

Elnök: Lengyel szavai kimagyarozására kéri fel.

Lengyel Zoltán: Szapáry grófra czéloztam.

Héderváry: A zágrábi érsek meggyanúsítását visszautasítja.

Hieronym: A vasutasok újabb eskümintájának helyességét vitatja Polonyi Gézával szemben.

Kovacevics, Polonyi Géza és Héderváry szólta még, aztán az elnök bezárta az ülést.

A Rimanóczy-színház égése.

Erdekes, szép és tanulságos kísérletnek voltak ma Nagyváradon tanui azok, akik előtt id. Rimanóczy Kálmán bemutatta a rendkívül fontos találmányát, mely minden valószínűség szegitőj korszakot képez a színház építés történetében.

Az egyre sürűbben ismétlődő színház-égési katasztrófák, melyeknek számtalan emberélet esett áldozatul, arra vezették a mi kiváló hírneves építészünket, hogy olyan eszközt találjon, amely tűzveszély esetére teljesen megvédi a színházak nézőterét s ezzel megoltalmazza a közönséget a tűzhalál borzasztó veszedelmétől.

Id. Rimanóczy Kálmán néhány év óta visszavonult az építkezésektől, teljesen átengedte a teret fiának, ő pedig előszeretettel dolgozott kedvencz eszméjén. Utazott, tanulmányokat tett s hosszas tépelődés után arra a gondolatra jött, hogy a nézőteret teljesen meg lehet óvni a tűzveszedelemtől azzal, ha a füstöt atmoszferikus nyomás — erős légnyomás — által a kéményeken keresztül a szabadba vezeti.

Tapasztalati tény, hogy a színházégek főleg azért váltak oly végzetessé, mert rendszerint a színpadon keletkező tűz az ott felhalmozott tárgyakban oly nagy táplálékot talál, hogy a gyorsan és óriási mennyiségben a nézőtéren elterjedő füst és egyéb égési termékek, fojtó gázok, hőség a közönség nagy részét megfojtja, még mielőtt a sok kijáratnak daczára a szabadba menekülhetett volna. Eddig oly törekvés volt irányadó a tűzbiztonság emelése szempontjából, hogy lehetőleg minél több kijáratot alkalmaztak, a díszleteket tűzálló anyaggal bevonták és még más efféle intézkedéseket tettek, azonban az még mindig nem bizonyult teljesen a czéljuk megfelelőnek.

A közönséget csak úgy lehet megvédeni ezen őt mindig fenyegető veszedelemtől, ha gondoskodunk arról, hogy a színpadon keletkező égéstermékek a nézőtérrre be nem áramolhatnak, hanem egyenesen kényszerítettek arra, hogy más mesterséges uton a szabadba juthassanak.

Ezt a feladatot oldja meg Rimanóczy rendszere, melyet ma mutatott be a minisztérium, a főváros, a népszínház és a mérnök egyeslet szakértői előtt.

Rimanóczy hogy találmányát bemutathassa, várad-velencei telepén egy kis apró színházat épített; nézőterét vasfüggöny választja el a színpadtól, de a vasfüggöny alját félméternyire sodronyháló képezi, mely erősíti a légáramot. A kis színpadon dekorációk helyett egy fa-

alkotmány keretében nádat, gyalu- és asztalosforgácsot halmozott össze. Ezen anyagoknak az égése körülbelül 10 perczig tartott. Az épület ajtaját hol betették, hol kinyitották, de füst nem hatolt be a nézőtérrre, sőt a vasfüggöny sodronyaira tett szalma is sértetlen maradt. A tűz elhamvasztotta a forgácsot s a nádnak egy részét, de a fából készült váz nem égett meg, sőt egyik gerendáját még a füst sem fogta meg.

A budapesti szakértők kérésére azután szalmával töltette meg Rimanóczy a színpadot, hatalmas lánggal égett, nagy füstje volt, de szépen kivonult az is a kéményen, nem jött belőle a nézőtérrre sem pernye, sem szikra sem füst.

Az érdekes bemutatáson a fővárosból a következők voltak jelen:

A kereskedelmi miniszter kiküldöttje: Szilágyi Lajos műszaki tanácsos, a főváros részéről: Eberling József főmérnök, Kubinyi Imre, Semsey Béla mérnökök, a népszínházi bizottság képviselőiben: Kayser József építész, Breuer Szilárd tűzoltó parancsnok és Merkefka mérnök.

A helybeliek közül: Gyurkovits Kornél, Száhlender Károly, Pekanovits Imre, Varró Domokos és Kőszeghy József mérnökök, Bordé Ferencz főjegyző, Hlatky Endre, Hoványi Géza, Mezey Mihály, Rácz Mihály, Vinkler Lajos és a hírlapok képviselői.

Az érdekes bemutató után a fővárosi szakértők nevében Kayser József gratulált Rimanóczynek találmányához. Véleménye szerint a találmány nagy lépéssel viszi előbbre a szép és rendkívül fontos feladat megoldását.

Rendszere rationabilis és természetes. Ő a maga részéről a színházégnél legelső feladatnak tartja a tűznek oltását, nem pedig atmoszferikus nyomás által való élesztését, — de mikor az oltás nem sikerül, mégis az a fő, hogy a közönséget megmentstük a megfulla-

tethető barátomnak egyéb diszpozícióival. En ellenben, természetesen nem bántam, ha ott-hon kellett is lennem, mert nem sokat törődtem az éjfél piknikekkel, melyek pedig macskakörökben oly általánosan kedveltek. Tetszik tudni: mindig többen vannak ott, mint kellene; e miatt nem lehet ott igazán jól mulatni, s a mulatságnak rendesen az a vége, hogy előbb-utóbb a durva elem kerekedik fölül. Ajánkoztam tehát ehhez a hölgyhöz és ő szívesen is fogadott. De őt azért sohasem fogom igazán szeretni, mert bolondos vén teremés és sokszor nagyon untat engem. De nagyon odaadó irántam és így, míg valami nagyon jó hely nem kínálkozik, addig itt maradok nála.

Ez, kedvesem, az én életem története, egész a mai napig. Azért mondtam el önnek, hogy megmutassam, milyen könnyű dolog jó helyet szerezni. Ha tisztába jön azzal, hogy hova akar menni, akkor csak nyávojon szomorúan az az ajtó előtt; ha az ajtót kinyitják, csak fúson be, s a legelső lábhoz, a melyel találkozik, dörgölőzzék.

De jól hozzá dörgölőzzék, s tekintsen föl rá bizalmasan.

En úgy vettem észre, hogy az emberekkel sehogys értek oly gyorsan célhoz, mintha bizalmat tanusítunk irántuk.

A barátom fekete kandurja tanult is a chiochilla-macska bölcsességéből. Nemrégiben egy macskátlan házaspár költözött a szomszédságba s a kandur elhatározta, hogy legelőször is náluk próbál szerencsét. A legelső esős napon kiment tehát a mezőre s ott négy óra hosszáig csatangolt.

Mikor már bőrig ázott és derekasan meg-

éhezett, nagy nyávoqva odakuporodott a macskátlan házaspár ajtaja elé. Egy cseléd kinyitotta az ajtót, mire a kandur gyorsan beugrott, a cseléd szoknyája alá bujt, s a lábaihoz dörgölődzött.

A cseléd felsikoltott, s kijött az ur és az urnő is, hogy megnézzék mi történt.

— Egy gazdátlan macska, asszonyom, — szólt a leány.

— Ki kell dobni, — szólt az ur.

— Ah, ne dobja ki! — szólt az asszony.

— Talán éhes is, — szólt a szakácsné.

— Próbálják meg, adjanak neki egy darab száraz kenyert, — mormogott az ur, a ki ujságokba írt és így azt hitte, hogy mindent tud.

Megpróbálták, eléje dobtak egy darab száraz kenyérhéjat. A kandur nagy mohósággal megette s aztán háládatosan az urnak a világos nadrágjához dörgölődzött.

— No, hát itt maradhat, ha akar, — szólt az ur.

A macskának mindjárt kényelmes fekvőhelyet csináltak s a kandur ott maradt.

Ezalatt a régi gazdái mindenütt keresték. Amig ott volt náluk, nem sokat törődtek vele, most pedig, hogy eltűnt, vigasztalhatatlanok voltak. Távollétében érezték csak, hogy ő volt az egyetlen lény, mely otthonukat kedvesessé tette. S a gyanu árnyai komorrá tették az esetet. A kandur eltűnése, mely eleinte csak rejtély volt, most már büntény alakjában tűnt fel előttük. Az asszony leplezetlen szemrehányásokat tett a férjének, hogy ő tulajdonképpen sohasem szerette azt a kedves állatot

s világos czélzásokat tett arra, hogy a kertész alkalmasint megbizható adatokat szolgáltatna; a férj azonban oly erélyesen tiltakozott e vád ellen, hogy a felesége gyanuját ezzel csak megerősítette.

Megbizták a kutyát is, hogy keresse az elveszett macskát; szerencséjére az utolsó két nap alatt egyszer sem veszekedett a kandurral; mert ha friss karmolások lettek volna rajta, akkor rosszul járhatott volna.

De legrosszabbul járt a család legifjabb gyermeke. Két héttel azelőtt a kandur baba ruhába öltöztette, belekötözte a gyerekocsiba s kitolta a kertbe. A gyerek már el is felejtette ezt a csinyt, az isteni gondviselés azonban nem. Mikor már a végső fokozódott a családnak az elveszett kedvencz miatt érzett bánata, eszükbe jutott ez a csiny s nagy megkönnyebbüléstükre szolgált, hogy a gyermeket megpofozhatták érte s vacsora után nyomban ágyba is küldték.

A kandur, miután belátta, hogy alapjában véve nem javult a helyzete, tizenegy nap mulva visszatért a régi helyére. A család anynyira meg volt lepelve, hogy azt sem tudták, valóban az igazi macska tért-e vissza, vagy pedig csak a szelleme. Miután azonban ott a szemük láttára megevett egy font nyers ürüszületet, megnyugodtak, fölverték és a szívűkhöz szoritották.

Egy héttig folyton csak etették és beczégették.

De mikor a nagy szeretet tüze már lohadni kezdett, a kandur észrevette, hogy meging a régi sors várakozik reá. Ezt el akarta kerülni, s újból a szomszédba szökött.

dástól és pániktól, erre pedig czélszerűnek látszik Rimanóczy rendszere.

Rimanóczy bemutatta terveit is, amelyeket a *Szigligeti-színház* átalakítására készített. Az átalakítás körülbelül 30,000 forintba kerülne.

E találmányok a már említettek kivül igen sok előnye van. Névszerint:

A színészek menekülése a nézőtér felé. Ez azért lehetséges, mert ezen berendezés mellett a színpad a nézőtérrel (páholy folyosókon) minden veszély nélkül ajtókkal eszközöltető és mert a légáramlás állandóan és kizárólag a színpad felé történik, — az öltözők felé füst, égési gázok stb. ki nem tudhatnak. A nézőtér jó szellőztetése a közönségre háramló lég-huzam nélkül, miután a kellőképen szabályozható szellőztetés a felvonás közben a vasfüggöny fölötti függőleges irányu falnyílásokon keresztül a nézőtér menyezete alatt előálló légkeringés által történik. A nézőtér és színpad feletti fűtésszerkezetek teljes tűzbiztonsága, mert a színpad felett, hasonlóan a nézőtér menyezetéhez, a fűtésszerkezettel elszigetelt tűzbiztos fűdém készült. A nézőtér, valamint a színház külső homlokzatának sértetlen maradására. A tűzoltók veszély nélkül működhetnek úgy a nézőtérrel, mint az öltözők folyosóiról. A színház környékének teljes tűzbiztonsága. A tűzbiztosítás költségeinek tetemes leszállítása, mert a színház színpadi berendezésén, díszítési kellékein kivül semmi más nem válhat a tűz áldozatává. Es végül a színház fűtési költségeinek csökkenése.

A bemutató után a fővárosi és helybeli vendégek a Kovács-féle vendéglőbe hajtattak, hol Rimanóczy megvendégelte őket.

Dél elmúlt, mikor a vendégek a városba hajtattak. Rimanóczy Kálmán a szakértők tiszteletére fényes ebédet adott a Kert-utcai Kovács-féle vendéglőben. Az ebédre meghívott nagyváradai előkelőségek is részt vettek. A hagyományos harmadik fogásnál Kauzer József lelkes szavakban emlékezett meg Rimanóczy Kálmán érdeméről, a nagyszerű fölfedezéséről, mely a színházépítő technika dolgát előmozdítani segített. A jeles feltaláló egészségére üritette poharát, Bordé Ferenc szellemes pohárköszöntőben a vendégeket éltette.

A keletázsiai háború.

Kinaiak az oroszok ellen.

Frankfurt, jun. 28. Mukdenből táviratozzák, a japánok eddig nem kíséreltek támadást Liaojung ellen. A lapudósítók a csapatok

A szomszédnak is nagyon fáj a kandur eltűnése, és szintén nagy örömmel fogadták, mikor visszatért hozzájuk. Ekkor a kandurnak egy jó ötlete támadt; azt gondolta magában, hogy ezt a két családot ki kellene játszani egymás ellen.

S meg is tette.

Váltakozva két hétig élt csak az egyik családnál, s aztán a másikhoz ment; e két hét alatt úgy élt, mint a hal a vízben; visszatérését mindig nagy örömmel fogadták, s mindent elkövettek, hogy ott marasztalják. Gondos szeretettel kitanulták, hogy miben rejlik kedve, s kedvencz ételei mindig készen voltak, ha megéhezett.

Azonban végre rájöttek, hogy hova szökök a macska, mikor a két hét elteltével eltűnik.

A kertben, a hol a turpisságra rájöttek, a két család nyomban összehajlott. A barátom bepanaszolta az újságíró, hogy elcsalta a macskát; az újságíró a tárgyaláson azt mondta, hogy a macska bőrig ázva és kiéhezve került hozzájuk s azt mondta, hogy tulajdonképpen szegény, ha valaki csak azért tart háziállatot, hogy azt kizsákmánosítsa és éheztesse. A két család átlag minden két héten perlekedik a macska miatt s legközelebb azt hiszem, talán már tettelegességre is kerül a dolog.

mellett tartózkodnak kivéve az angol és amerikaiakat. Az országutakon minden közlekedés szünetel. Az oroszokat Mandzsuriában felfegyverezett rablók háborgatják, e fegyvereseket a japánok szolgáltatták. A kínaiak az oroszok ellen ellenséges hangulatot mutatnak, míg a japánokat barátságosan fogadják. Az oroszok a kínaiak falvait felgyújtják, kegyetlenkednek az asszonyokkal és gyermekekkel.

Orosz hivatalos jelentés.

Pétervár, június 28. (Hivatalos.) Szaharov tábornok 26-iki keletű és a vezérkarhoz intézett távirati a következőket jelenti: A szemlévelérlő, melyet az egyik orosz csapat július 22-én végzett Ajaniamina vidékén: Dél-előtti fél 11 órakor elővédlovasságunk visszautazte az előőrsoket az elővédtől megszállott állás futóárkából. Délután 1 óra 40 perczkor az ellenség jobb oldala ellen a lovas hegyi tüzérség négy ágyuja vonult fel, amelyek azonnal nagy hatással kezdtek löni. Az ellenség elővédje visszavonult és csatlakozni akart csapataihoz, melyek igen heves, majdnem eredménytelen tüzelést kezdtek. Majd a mi gyalogságunk is működni kezdett. Négy századot az ellenséges állás jobb oldala ellen becsátották előre. Egy századot jobb szárnyuk védelmére használtunk fel, mely ellen két század japán vonult előre. Csapatunk erőyes előrenyomulása folytán az ellenség három-négy kilométernyire visszavonult, úgy hogy a futóárkok teljesen kiürültek. Délután 4 órakor abban a pillanatban, midőn lovasütégünk az ellenség főállásához közeledett, a japánok 18 hegyi ágyuból összpontosított tüzelést kezdtek és pár pillanat múlva 8 halottnak és husz sebesültnek volt, köztük négy irányzó. A kezelő legőcsőségnek egy közelbe lévő kőházban kellett menedéket keresnie. A jobboldalon egy lovasütégünk és két századunk visszaszorította az ellenséget és a felhányt erősegek mögött a főállásban jelentékeny japán haderőt lehetett látni, mintegy három gyalogezredet, melyek ott foglaltak állást.

Csapatunk parancsnoka elhatározta, hogy nem vonul előbbre és parancsot adott a hegyi tütegek, hogy maradjon abban az állásban, amelyben abban a pillanatban volt és ne tegye ki magát haszontalan veszteségnek. Mivelhogy tüzérségünk abbahagyta a lövést, az ellenség este hat órakor jobbszárnyán támadólag lépett fel. Két lövészs századunk s egy kozák szotnya, mely leszállott volt lovairól, Oderberg százados vezénylete alatt jól fentartott puskatűz közben elűzte a zászlóalj, mely támadásra nyomult előre. Ebből a zászlóaljból sokan elesetek. A tüzérségi harc a sötétség beálltáig folytatódott, mert az ellenséges tüzérség össztűzet adott, valahányszor lovasütégünknek katonacsoportokat vagy egyes katonákat felbukkan látoit. Utegeinket csak a sötétség leple alatt sikerült elszállítanunk. Az ellenséges gyalogság előrehaladását lövészeink tüze akadályozta meg. A szemlévelérlőnek este 9 órakor volt vége.

Csak lobogócska.

Pétervár, június 28. A vezérkar egy közleménye szerint külföldi lapokban és tokiói táviratokban azt állították, hogy a japánok a vafankuli csatában hatalmukba kerítették egyik zászlonkat. Arra a kérdésre, amelyet a hadügyminiszter ez ügyben intézett a vezérkar főnökéhez, június 26-iki kelettel az a felelet érkezett a harctérről, hogy nem zászlót, hanem csak egy kis jelző lobogócskát vettek el, mely a szolgálati szabályzat rendelkezése szerint arra szolgál, hogy jelezze azt a helyet, ahol az ezredparancsnok a harc közben tartózkodik valamint azt a helyet, hol a csapatoknak éjjelen át táborozniuk kellett.

Port-Arthur körül.

Pétervár, jun. 28. Alexejev tengernagynak a csárház intézett 27-iki keletű távirata jelenti: Vithoef altengernagynak 20-iki és Grigorovics altengernagynak 23-iki jelentése szerint hajóhadunknak Port-Arthurból való kiindulását az ellenséges aknák eltávolítását célzó hosszabb munkálatok előzték meg. A 22-éről

23-ára viradóra éjjelén hajóink a japán torpedónaszádokkal megütköztek. Délután 2 órakor kiindult hajóhadunk. A mikor elérte a nyílt tengert, 11 japán hadihajó mutatkozott a látóhatáron 21 torpedónaszád kíséretében.

Japán főtisztek Mandzsuriában.

London, jun. 28. A Daily Telegraph jelenté Tokióból: Ojama tábornagy és Kodoma vezérőrnagy július 6-án Mandzsuriába utaznak.

Hódolat az érdemek.

Egy postafőtiszt jubileuma.

(Saját tudósítónktól.)

A férfias érdem és egyéni derékség imponáns ünnepét láttuk tegnap a Rhédey-kerti Sporttér pavillonjában lefolyni. A nagyváradai posta- és távirat tiszti kara adott kifejezést tiszteletének, ragaszkodásának, rajongó szeretetének egyik legérdemesebb kartársa iránt a közpályán eltöltött 30 éves működésének ünneplésével.

A jubiláris ünnep lefolyásáról a következő tudósítás számol be:

A váradai posta és távirat tisztviselői kara nevében a délelőtti hivatalos óra kezdetén Sindler Adolf posta főnök helyettes üdvözölte. Az ünnepelt megindultan fogadta a kartársai üdvözlését.

Délután öt órakor hivatali kötelességök teljesítése után kivonult az egész tisztviselői kar, valamint a vidékről érkezett vendégek a Sporttérre s ott vidám, kedélyes együttlésben eltöltötték az időt este 8 óráig, a mikor ünnepi lakomához ültek.

A Sporttér pavillonjának tágas termében két oldalt végig az egész terem hosszában volt felterítve az ünnepi lakomához. Főnn az asztalfőnél ült az ünnepelt, legjobb barátai közepett. Oldalt foglaltak helyet a többi tisztviselők. Jelen voltak:

Bulik Emil, Niedermann Antal, Koszta István, Melchen Károly, Szűts József, Soós Jenő, Zsdánszky László, Balogh István, Vitályos József, Sándor Albert, Kádár István, Veiterschütz József, Gál Elemér, Juták Sándor, Pásztor István, Labancz Mihály, Debreczy Imre, Tikos Sándor, Orosz Samu, Andrassy Istvan, Igaz Károly, dr Csutak Elemér-Salamon Jakab, Horváth Béla, András Gusztáv-Novák György, Kovács Zoltán, Surányi Andor, Jenei Miklós, Sebők Sándor, Glodiak Agoston, Reisz Antal, Ponorán Lukács, Salamon János, Kovács Kálmán, Szabó János, Szepessy Andor, Keszthelyi Sándor, Magyar Zoltán, Reich Miksa, Soós Zoltán, Mikola Zoltán, Sándor Gyula, Papp Miklós, Ratkay József, Szemes Imre, Cobek Károly, Borzits Ignác, Schmebb János, Surányi Imre, Széll Ernő, Piko János, Csathó Zsigmond, Papp Lajos, Lojka Károly, Szilágyi Béla, Tatár Zoltán, Balogh József, Miklósi Miklós, Handel Ottó, Vetter Ambrus, Toronyai Béla, Balogh János Szatmári Király Andor, Osváth Lajos, dr Ardelean Jusztin, Daroghy Gyula, Liptay József, Pethő Mór, Kiss István, Schwartz Andor, Draveczky József, Bakos Ferenc.

A lakománál az első felköszöntőt Schwarz Géza honvédszázados mondotta áldott lelkű királyunkra. A jelen voltak állva hallgatták a lendületes felköszöntőt és az igaz ragaszkodás érzetével éltették az ősz uralkodót.

Buhl Emil titkár a posta és táviratigazgató megbízásából és nevében élteti a jubilánst. Beszéde végén Niedermann Antal fogalmazónak átnyújtja az igazgató kir. tanácsosnak az ünnepelthez intézett emlékiratát, hogy azt fölolvassa.

Szalay János számtanácsos méltatva az ünnepelt közpályán eltöltött 30 éves működését, az ünnepeltre és családjára üriti poharát. Beszédének dévaj humora felvillanyozta az együttvultakat.

Most Daday József olvasta fel az üdvözölt táviratokat, melyek az ország külföldi vidékeiről érkeztek a nap folyamán.

Horváth János mezőberényi postamester

és **Halász** Lajos dr szintén a jubiléusát ünneplik.

Az elhangzott üdvözlőtekre **Hendel** Ottó meghatottan válaszolt: A munka és tettek embere volt. Dolgozott a közpályán és társadalmi téren egyaránt.

Jól esik neki kartársai impozáns megjelenése.

Elete legszebb napja lesz a tiszteletére rendezett ünnepély.

Köszönetet mond mindenkinek, aki üdvözlésére megjelent. Beszédét azzal végzi, hogy tartson össze a posta- és távirda személyzete. Kapcsolja össze őket lélekben a kollégialis érzés és meleg szeretet, hogy oly nehezen megszolgált kenyerüknek soha keserű íze ne legyen.

Susányi Imre nyiregyházi posta felügyelő az ünnepeket szeretetre méltó nevet, **Schnébel** Károly nagykarolyi főnök a számvevőség tisztikarát, **Rátkay** József az ünnepeket gyermekeket élte. A vacsorán különben nagyon vidám, kedélyes volt a hangulat. Pócsi Laczi zenekara játszott. A lakomát Krausz vendéglős szervizolta.

UJDONSAGOK.

Előfizetési felhívás.

A július elsején következő évnegyed alkalmából bizalommal fordulunk a nagyközönséghez, mindazokhoz, akik elveiniket és irányukat ösmerik s méltányolják. Nehéz időkben becsülettel álltuk meg helyünket, s hiszszük, hogy a közönség bizalma nem fordul el tőlünk, hanem a legnagyobb mértékben mutatja irántunk ragaszkodását, minél nagyobb szükség van küzdeni a destructiv irány ellen.

Programmunkat ismeri a közönség. Célünk egy minden politikai párttól független kath. irányu lapot adni, mely Nagyvárad és Bihar megye érdekeit védve, e mellett hűtűkre legyen a főbb országos, kivált katolikus szempontból érdekes eseményeknek.

Budapesti tudósítónk azonnal és kimerítően értesít minden nagyobb jelentőségű eseményről, országgyűlési tudósításaink nemcsak bőveket és hűek, hanem egy fél nappal megelőzik a budapesti lapokat.

A vidéki és országos eseményekről jól szervezett levelezői karunk értesít a megye minden pontjáról s az ország nagyobb városaiából.

Kérjük t. olvasóinkat, hogy lapunkat pártolni, és ismerőseik körében terjeszteni sziveskedjenek, hogy a keresztény eszmék elterjedjenek a nép minden rétegében.

A »TISZÁNTUL«

szerkesztősége és kiadóhivatala

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre — — — — 16 kor.
Negyedévre — — — — 4 »

Helyben házhoz hordva:

Egész évre — — — — 20 kor.
Negyedévre — — — — 5 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre — — — — 24 kor.
Negyedévre — — — — 6 »

Olasz zsidók.

Nálunk csak beszélünk s mindegyre csak beszélünk a zsidók magyarosodásáról, de azért a zsidók még mindig többnyire németül beszélnek nyilvánosan is, családi körben pedig annál inkább.

Hanem próbálja csak ezt valaki szemükre vetni!

Megpróbálta most egy zsidó újságíró: **Szabolcsi** Miksa, az Egyenlőség szerkesztője. Ennek a tanúságát csak elfogadják zsidó polgártársaink? Hiszen Szabolcsi a tisztaeszlári pör óta mindig a zsidóság szolgálatában áll. Nos ez a Szabolcsi Miksa nem rég átrándult Olaszországba hogy az ottani zsidók életét tanulmányozza s érdekes felfedezéseket tett.

Először is felfedezte, hogy az olasz zsidó mind tud olaszul, németül egy sem. Nagyot csodálkoztak azon, hogy a magyar zsidó mind tud németül, de sok közülök nem tud magyarul. Aztán sehol sem sikerült pájeszt vagy kaffánt felfedeznie, sőt a zsidóság külsőleg is hasonlít az olaszokhoz.

Mielőtt a tulajdonképeni Olaszországba áment volna, benézett Triesztbe is, ahol igen nagy zsidó hitközség van s ahol a zsidók tisztán olaszok és azok is akarnak maradni. Arról, hogy az osztrák uralom alatt élő trieszti zsidók mennyire olaszok, a könyv írója ezeket a jellemző sorokat adja: »*Hol vagyunk mi magyar zsidók a mi magyarságunkkal a trieszti zsidók taljanságához képest! Dehogy töltik meg a trieszti zsidók az olaszok bosszantására a város sétaterét, utcáit és nyilvános helyeit hangos német beszéddel. A zsidó aszszonyok séta közben, a villamoson vagy a fogaskerekűn dehogyan diskurálnak legszivesebben azon a nyelven, amely fáj minden trieszti patrióta fülének. Nem tehetnék, még ha akarnák sem, mert nem tudnak németül. Es ezen nem is akarnak változtatni.*«

Vajjon mikor fog Szabolcsi ur ilyen irhatni magyarországi hitsorsosairól?!

Tisztelettel kérjük azon előfizetőinket, kik a múlt, valamint a jelen évről hátralékban vannak, hogy előfizetési díjaikat mielőbb kiegyenlíteni sziveskedjenek.

* **Személyi hir.** Báró **Damera** Arthur római gróf Nagyváradra érkezett a premontrérend látogatására.

* **Péter és Pál napja.** Az apostól fejedelemeknek: Szent Péter és Szent Pálnak ünnepét együttesen tartja ma a katolikus világ, amiért egykor egy városban és egy naponszenvedtek vértanu halált a keresztény hitért. Az ünnep alkalmából a kath. templomokban szent miséket és szent beszédeket tartanak. A székesegyházban reggel 9 órakor lesz az ünnepélyes szent mise és prédikáció.

* **Az új rend a városházán.** A délelőtti szorított hivatalos idő behozatalát Nagyvárad város tanácsa július hó 1-ére tűzte ki. Az új rend szerint a városi hivatalokban hétköznapokon reggel fél 8 órától délután fél 2

óráig tart a hivatalos munkaidő, vasárnap és ünnepnapokon pedig marad az eddigi beosztás. Egyelőre próbaképen három hónapra hozták be az új hivatalos időt. A polgármester most állapította meg a beosztást, ami bizony nagyon sok fejtörést okozott. Végre is belátták a városházán, hogy milyen nagy eltérés van a város és a vármegye közigazgatási hivatalainak beosztása között s míg a vármegyén az inspekciós rendszer mellett a sürgős ügyeket délután is elintézhetik minden nehézség nélkül, a városházán pedig ezt nem lehet keresztülvinni. A polgármester intézkedése szerint hetenkinti turnusban délután 3 órától 5 óráig egy tisztviselő és a kezelő személyzet egy tagja lesz jelen a városházán, aki a sürgős beadványokat, pályázatokat, árlejtési ajánlatokat átveszi, de az ügyeket elintézésére nem lesz felhatalmazva. Ha azonnali elintéztést igénylő ügy kerül elő, telefonon vagy más módon értesíti a polgármestert vagy helyettesét s ha így sikerül, elintézik a dolgot. Már ez magában nagyon bajos és bizonytalan megoldása a kérdésnek. A főpénztár reggel fél 8 órától fél 2 óráig áll a közönség rendelkezésére, míg az adópénztárba reggel fél 8 órától déli 11 óráig lehet befizetéseket eszközölni, tehát az adópénztárnál a zárlatot és a befizetések elkülvitelését a nyilvánosságban déli 12 órától fél 2 óráig kell eszközölni. Ez is bajosan lesz keresztülvihető. A rendőrség összes ügyosztályaiban marad a régi rend s az új beosztás a rendőrséget nem érinti. A polgármester a városi hivatalok új rendjéről értesíti az összes megyei és állami hivatalokat, amelyek a várossal összeköttetésben vannak; felhívja a városi tisztviselőket és alkalmazottakat, hogy az új hivatalos órákat szigorúan tartásák meg.

* **Jóváhagyott közgyűlési határozat** A most befejezéshez ért tanév elején olyan tömegesen jelentkeztek a nagyváradai községi elemi iskoláknál a tanulók, hogy egyes osztályok mellé parallel osztályokat kellett felállítani s kiegészítő tanerőket alkalmazni. Nagyvárad város közgyűlésének ezen határozatát a miniszter most jóváhagyta.

* **A régészeti és történelmi egylet közgyűlése,** mint azt egyszer már jeleztük, június 30-án, azaz holnap csütörtök délután 5 órakor fog kezdődni a muzeum-épület dísztermében. Az egylet megfelelő számú meghívót bocsátott ki a közönség közé, de ez uton is tisztelettel fölker mindenkit, aki a hazai történet és régészet iránt érdeklődik, akár tagja az egyletnek, akár nem, hogy becses jelenlétével az egylet közgyűlését megtisztelni kegyeskedjék, még ha nem is kapott volna meghívót. A közgyűlés főtárgyát Hegyesi Márton multszázadbeli hazai történetünk tudós tanárának értekezése fogja képezni: *Az utolsó lenygel forradalom.* Megjegyezzük, hogy a közgyűlés egyúttal tisztújító gyűlés is lesz és így az egylet választmányi tagjait már egy negyed 5-re kéri az elnökség.

* **A belényes—vaskóhi vasút közgyűlése.** Kedden délután tartotta meg a nagyvárad—belényes—vaskóhi vasút részvénytársaság évi rendes közgyűlését nagy érdeklődés mellett. Az igazgatóság és a felügyelő bizottság

Hatóságilag engedélyezett
végeladás.

Optikus- és kötszer-árak.

Más vállalat miatt üzletemet teljesen felosztatom. Az összes rak-táron levő norinbergi, rövid, díszmü és ural dívatárukat gyárl áron alul is eladom.

Az üzleti berendezések eladók.
Az üzlethelyiséget is átadom.

Singer-féle varrógépek Valódi tükörtajt pipák és szipkák. Különbéhangszerek.

Serényi M.

Szt. László-tér, »Fekete Sas« szálloda kapuja mellett.

jelentését olvasták fel először. A felmentvényt az igazgatóságnak megadták és a mérleget elfogadták. Az államvasutak kezeléséből eredő üzleti felesleg az üzleti számlán 1902. évben 245.358 korona 88 fillérrel volt kinttintve. Ugyanez a felesleg 1903. évre 303.782 kor. 13 fillért tesz, melyhez hozzáadva igazgatóságunk közvetlen bevételeit és levonva a társaság igazgatásának kiadásait, valamint a függőben maradt tartozások fedezésére tartalékba helyezett összeget, lesz a rendelkezésre álló nyereség: 369.606 kor. 65 fill. A bevételben fedezetet nem találó 0.5 százalékhöz való igény a következő szelvény tulajdonosát illeti, úgy, hogy osztalék hátralék címén, 1903. évre elsőbbségi részvényenként 1 korona, korábbi hátralékkal együtt pedig az 1—21,000 számú még ki nem sorsolt elsőbbségi részvények után egyenként 33 kor. 90 fillér ellenben az 1897. évben értékesített és még ki nem sorsolt 21,000—23,000 számú elsőbbségi részvények darabja után csak 27. kor. 90 fillér követelhető. A javaslat elfogadása után az igazgatóságban megüresedett két helyre Gera Sándort és Márkus Hugót választották be. A felügyelő bizottságot a régi tagokból alakították újra.

A közgyűlés ezután az igazgatói jelentés jegyének értékét 30 koronában állapította meg ülésenként, a felügyelő bizottság tiszteletdíját pedig személyenként 120 koronában. Az alapszabályokat végül oda módosították, hogy jövőre a közgyűlés a meghívás köztételtől számított nyolc nap mulva már megtartható legyen. Eddig ugyanis az előirt intervallum négy hét volt s ez a közgyűlés megtartását mindig késleltette. A közgyűlés e határozatok elfogadása után véget ért.

* **Kinevezés.** A magyar királyi igazságügyi miniszter — mint a hivatalos lap legutóbbi száma jelenti — *Mészáros Aladár* nagyvárad kir. törvényszéki joggyakornokot, lapunk egykori belső dolgozó társát a karánsebesi kir. törvényszékhez aljegyzővé nevezte ki. *Mészáros* a nagyvárad jogász ifjuság egyik legjelesebb képzettségű tagja s kinevezése csak jól megérdemelt elismerése szorgalmának.

* **A megyei tisztviselők fizetés javítása.** A vármegyei tisztviselők fizetés rendezését gyorsan keresztülhajtotta a kormány. A jóval magasabb összegekben megállapított fizetéseket már ez évi január 1-étől kapják a megyei tisztviselők. Dacára azonban, hogy a megyei tisztviselők fizetéséről szóló törvény már korábban meg lett hirdetve a hivatalos lapban is, még mindég az előbbi fizetést kapják. Most érkezett meg az öröm a megyeházára a belügyminiszter leiratában, a mely szerint az új fizetéseket augusztus hó 1-étől kapják. Ugyanekkor folyósítják a januártól augusztusig járó fizetés különbözetet is.

* **A közbiztonság Biharon.** Bihar községben nagyon gyenge lábon áll a közbiztonság, mióta a csendőrsöt elvitték a községből. Egymást érik a betörések és lopások. Junius 25-re virradó éjjelen Vass László kerékgyártó lakásába törtek be s 6 párnát, 1 dunyhát elemezték. A bihar-püspöki csendőrök megindították a nyomozást s hír szerint már kipuhatolták az egyik tettest, de a nyomozás érdekében még titokban tartják a nevét. Ezenkívül a hét folyamán még két helyen is kíséreltek meg betöréses lopást, de tervük nem sikerült. Az egyik betörési kísérlet öz. Kovács Gergelyné jómódú asszony házában történt, de az asszony felébredt a zajra és lármát csapott, mire a jómadarak eltűntek. A polgárok nagyon óhajtják, hogy Bihar újból mielőbb csendőrséget kapjon.

* **Rejtélyes halál.** A sarkadi határban a Marki Imre-féle tanyának kertjében ma délután átlőtt mellel halva találták *Sajti Károlyt* s tanya urának 14 éves eselédjét. A hulla mellett meglehetősen távolságban egy vadászfegyver hevert. Az eset történetkor két asszony is volt a kertben, de ezek semmi durranást

sem hallottak. A helyszínére érkezett orvos már csak a beállott halált konstatálhatta. Szerinte valószínűleg bűntény áldozata lett az elhalt. A rejtélyes esetről telefonon értesítették a nagyvárad ügyészséget. Dr. *Nagy Géza* királyi ügyész az ügyben szigorú vizsgálatot rendelt el, mely hivatva lesz kideríteni a bűntény részleteit. Az ügyben a nyomozást *Béla* sarkadi rendőrfelügyelő és a csendőrség vezetője vezetik. A hullát holnap a nagyvárad vizsgálobíró jelenlétében föl fogják boncolni.

* **Eljegyzés.** *Petrásovits J.* Jenő bihar-mező-keresztesi közkedvelt kántortanító Szarvason eljegyezte *Brachma Mihály* ottani földbirtokos kedves, szép leányát *Juliskát*.

* **Kövér időjárás.** Az utóbbi napokban kövér időjárásunk van, mintha csak kárpótolni akarná, ami május hónapban elmaradt. Igaz hogy a buzának már nem sokat használde a veteményekre nagy áldás és a gyakori eső. Mert majd minden nap van hosszabb rövidebb ideig tartó csendes eső. Tegnap este pedig hatalmas zápor öntötte el a határt.

* **A régi név használata.** A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy a király O Felsőge legfelsőbb elhatározásával legkegyelmesebben megengedte, miszerint *Zsögöd Grosschmid* Benő m. kir. udvari tanácsos és budapesti tudomány-egyetemi nyilvános rendes tanár törvényes utódai régi magyar nemességük épségben tartása mellett, a jelenlegi kettős családi név helyett egyedül a „Grosschmid” nevet használhassák.

* **Verekedő pékségédek.** A Moskovits féle pékszállón ma délelőtt Feifer Ignác nagyikindai illetőségű pékségédet Führer Püredi Jakab faczér pékségéde szóváltás után mindkét karján megszurta Feifer sérülése könnyű, Führer lezárattott.

* **Bihar község halad.** Bihar községe szépen fejlődik s úgy látszik, hogy a szociális-tákból összeválasztott előjáróság meg akarja mutatni, hogy rendet tart a községben. Mint levelezőnk írja, a községhezát egészen újra renoválták. A termeket, ajtókat, ablakokat újra festették, a folyosókat betoniroztatták. Az új jegyzői lak építési költségeiből szép összeget törlesztettek már. Legújában pedig nemcsak elhatározta a képviselőtestület és előjáróság egy ártézi kut furását, hanem az illető kútfuró mesterrel meg is kötötték a munkálatra a szerződést, körülbelül 500 koronára. A képviselő testület azt is elhatározta, hogyha az első kut jól sikerül, a községben még két ártézi kutat farat. A pénzt nagyrészt egyesek, másrészt a község és magános tehetős emberek adják. Lesz tehát Biharon három ártézi kut, no de kell is, mert igen rossz a víz a községben.

* **Elfogott vásári tolvajok.** Fényes Béni csatári lakos szekereiről ma délután a Nagypiacz-téren Zongye Péter tasádfői lakos lelopott egy élelmiszerral megtöltött kosarat. A káros rögtön észrevette a lopást s üldözőbe vette a tolvajt, akit aztán Kovács István rendőr segítségével el is fogott. — Ugyanezen időben a Szent László-téren Szeghalmi József püspöki-i földmives kocsjáról lelopott egy pár csizmát Zongye Tógyer, Péternek az öcsése. Itt is észrevették a lopást és üldözőbe vették a tolvajt, a ki éppen a testvérét vezető rendőr karjai közé szaladt. A két jómadarat a rendőrségre kísérték, hol lezárták őket.

x Tisztelettel hívjuk fel lapunk olvasóinak szíves figyelmét **Sz. KOCSIS JÁNOS** katonai, egyenruházati, férfi-szabó cég lapunk maizámában közölt hirdetésére 606

Igazságszolgáltatás.

Emberölés a havason.

— Esküdtzéki tárgyalás. —

Moksy Juon ez évi május 24-én rajta-kapta Bumb Vasalát, midőn az az 5 legelőjén legeltette marháit. Mokoj kérdőre vonta Bum-

bot, a ki bűnbánóan bocsánatot kért tettéért. Mokoj azonban nem elégedett meg a bocsánatkéréssel, hanem a község házára akarta hajtani a marhákat. Bumb a fejszét adta oda zálogba Mokojnak, de vesztére, mert Mokoj féktelen dühében úgy vágott vele a vállára, hogy rögtön összeesett s mire még segítségére érkezett volna valaki, elvérzett.

Mokoj Juont ma vonta felelősségre tettéért a nagyvárad kir. törvényszék, miut esküdtbiróság.

A tárgyalást *Millye Gyula* elnök megnyitva, a vádlottat hallgatta ki, a ki egész töredelmesen beismerte bűnét.

Baróthy Pál kir. ügyész vad- és *Désy Géza* védbeszéd elhangzása után az esküdték határozathozatalra vonultak vissza.

Mokoj Juont az esküdték erős felindulásban elkövetett halált okozó súlyos testisértés bűntettében mondták ki bűnösnek.

A verdikt alapján a törvényszék a vádlottat 2 és fél évi börtönbüntetésre ítélte.

Az ítéletben úgy a kir. ügyész, mint a vádlott semmiségi panaszt-jelentett be.

NYILTTÉR.

jó munka a legjobb reklám

Ki javítja meg olyan bámulatos olcsón és pontosan az óráját, mint

Freund Benjamin.

Miért? Mert a legjobb gépekkel és munkaerőkkel van ellátva. Ékszer vagy órát csak

Freund Benjaminnál

vásárolhat legolcsóbban, miért? mert kis hásszonnal is megelégszik.

Fél árban kinél kap szemüveget, hő- és lázmé-
rőket, azt is csak

Freund Benjaminnál.

Miért mert megvett potom árért egy raktárt.

Van-e törött vagy ócska arany és ezüst eladó vagy cserébe akar.

Freund Benjaminnál

értekesítheti legjobban. Ékszer javítást hallatlan olcsóért eszközöl.

Ki nem tudja, hogy hol lakik az a

Freund Benjamin,

mű-órák, ékszerész és látszerész, az figyelje meg
Nagyvárad, Fő-utca, Széchenyi-szálloda épületében.

TANUGY.

Beiratás a főgimnáziumba

A helybeli premontrai főgimnáziumban az 1904—905-ik iskolai évre szóló beiratkozások a következő rendben mennek végbe:

Junius 30-án, csütörtökön a II. A), B) és a IV. osztály,

julius 1-én, pénteken a III A) és B) osztály és

julius 2-án, szombaton az I. A) és B) osztály tanulóit vesszük fel és pedig első sorban a helybelieket vallás különbség nélkül, azután a vidéki katolikusokat s végül a vidéki más vallásukat s ha hely marad az ismétlődőket. A beiratások mindennap délelőtt 9—12-ig tartanak. A felvételi díj 5 korona.

Nagyvárad, 1904. jun. 29.

Az igazgatóság.

Beiratások az áll. főreáliskolába.

A tanévek elején mindig tapasztalható kellemetlen tolongás csökkentése céljából miniszteri rendelet szerint az áll. középiskolák igazgatói már a folyó iskolai év végén a jövő

tanévire tanulókat szabályszerűen felvehetnek. E körülmény különösen azon szülőkre nézve nagyon fontos, kik gyermekeiket a reáliskola első, kiváltképpen pedig második osztályába akarják felvételni, mert a megállapított hátszám elérése után jelentkező tanulók föl nem vehetők és így esetleg még helybeliek is könnyen az iskolából kiszorulhatnak. A helybeli főreáliskola igazgatója f. é. június 30-án, továbbá július 1., 2. és 3-ik napjain délelőtt 8-10 óra között fog ily felvételeket eszközölni.

TAVIRATOK

Bucsujárók veszedelme.

Budapest, június 28. (Saj. tud. táv.) Ropstokból nagy szerencsétlenség hírével közli a táviró. Vagy 260 bucsujáró volt átkelendő a Kopfa folyón kompon. A komp nem bírta el a nagy terhet, felborult és a bucsusok a vízbe fuladtak. A szerencsétlenek, többnyire asszonyok és gyermekek alig menekültek. Eddig 60 halottat fogtak ki. Még vagy 100 odavesztett bucsujárós keresnek.

Kohn érsek nyugdíja.

Olmütz, jun. 28. Kohn érsek nyugdíját 30000 koronában megállapították.

Felrobbant gyár.

Filadelfia, jun. 28. A helybeli tűzijátékgyárban robbanás következtében tűzvész keletkezett, melyben több a gyárban foglalkoztatott ember elpusztult. 22 munkásból közül husz elűnt. Több tűzoltó is megsérült.

Az angol felsőházból.

London, június 28. Lord Newton a Ház figyelmét a néphad és önkéntes katonaság kérdése megvitatására kiküldött bizottság jelentésére hívja fel, a mely az önkéntesek sorozását javasolja. Earl of Danoucheure hadügyminiszteri államtitkár erre kijelenti, hogy anglia az esetre, ha egy jövődéli háborúban tengeri hatalmát elveszíti, egyebet nem lehet, mint békét kötni. Az összeírás behozatalára vonatkozó javaslat felesleges, mert azt a helyzet nem követeli.

REGÉNYCSARNOK.

A brixtoni rejtély.

— Bűnügyi regény. —

Irta: A. C. D. (Angolból.)

9

— Pedig úgy van. Valami üstön megsejteti velem a valót. Helylyel-közzel fordul ugyan elő eset, amely kissé bonyolultabb. Akkor magamnak is oda kell mennem és személyesen megnézni a részleteket, körülményeket. De látja, nekem egész csomó oly tudomány van, amely megkönnyíti az ilyen rejtélyesnek látszó esetek földerítését. Az a következtetési elmélet, melyet kifejtettem az újságban s amelyet ön úgy kinevetett, megbecsülhetetlen segítségemre van a gyakorlati életben. Nekem már második természetemmé lett a megfigyelés. Ugy vettem észre, hogy meglepte önt, mikor legelső találkozásunkkor azt mondtam, hogy ön Afganisztánból jött?

— Ezt bizonyára megmondtak önnek.

— Szó sincs róla. En tudtam, hogy ön Afganisztánból jött. Hosszú megszokás folytán a gondolatkapcsolás, az eszmetársulás oly gyorsan megy végbe az agyamban, hogy már egész hirtelen csak a következtetésnél állok meg, anélkül, hogy ügyelnék a közbeeső láncszemekre. Pedig ebben a következtetésben is vol-

tak ily láncszemek például, ha kíváncsi rá, elmondhatom, hogy jöttem erre a gondolatra — Kérem, mondja — szótlan érdekföldve.

— A gondolatmenet ez volt: — Itt van ez a gentleman, aki orvos, de a külseje tartalása katoná. Világos tehát, hogy katonai orvos. A tropikus vidékről kellett jönnie, még pedig nem is nagyon régen, mert az arca nagyon leült, pedig bőrének természetes színe nem lehet a barna, mert a haja és a bajusza szőke. Beteg volt és sok bajon eshetett át; ez látszik az arcán és egész alakján. A balkarja megsebesült, mert mereven és szokatlan módon tartja... Melyik tropikus országban szenvedhetett sokat egy angol katonaoorvos?... Világos, hogy csak Afganisztánban. — Ez a gondolatmenet egy másodpercnél rövidebb idő alatt villant át az agyamon. Én mindjárt megmondtam a következtetést: — hogy Afganisztánból jött, — ön pedig elálmélkodott.

— Ugy, ahogy ön magyarázza, nagyon egyszerű a dolog — feleltem mosolyogva. — Tudja-e hogy Poe Edgar híres Dupinje jut eszembe? Sohse hittem volna, hogy efféle emberek valóban élnek!

Sherlock Holmes fölkel és rágyújtott.

— Ön bizonyára azt hiszi, hogy bókot mondott nekem, mivel Dupinhez hasonlított?... Pedig lássa, szerintem ez a Dupin nagyon rövid eszű fickó volt. Bizonyos, hogy volt benne némi elemző és megfigyelő tehetség, de korántsem volt olyan portentum, aminőnek Poe képzelte. — Olivasta Gaboriau munkáit? — kérdeztem. — Vajon igazi detektívnek tartja-e Leczoq-ot?

Sherlock Holmes gúnyosan fűttengett.

— Leczog nyomorult csaló volt! — mondta aztán boszúsan. — Csak egyetlen egy életre való tehetsége volt: a lázas tevékenység. Valósággal beteg lettem, mikor azt a könyvet olvastam. Az volt a kérdés, hogyan lehetne megállapítani egy ismeretlen fogoly személyazonosságát. Én huszonnégy óra alatt megcsináltam volna ezt. Leczoqnak pedig félesztendőre volt szüksége. Ez a könyv arra jó, hogy a detektívek megtanulják belőle, mit nem kell cselekedniük.

Kissé boszantott, hogy két alakkal, akit én igen nagyra becsültem, Holmes ily könnyedén elbánt. Ódamentem az ablakhoz és lenéztem a nyugsgó utcai életre.

— Ez az ember nagyon okos lehet, — mondtam magamban, — de bizony, hogy föltette öntelt is.

(Folyt. köv.)

KOZGAZDASAG.

A vetések állása. Biharról írja tudóstónk: Határunkon a vetemények szépek, a tengeri kivételével, melyre az eső késett s így rosszul, vagy éppen nem kelt ki; — a buza szépnek mondható, de sok kárt tett benne a rozsdá és sok benne az üszög. A rozsot, mely elég jó, e héten vágják. Széna csak egyharmad termett, sarju is lassan indul, kevésre van kilátás. A vetett takarmányok közül igen gyenge eredményt ad a zabos bükköny, a melyre korábban kellett volna az eső. — Gyümölcs sok lett volna, ha a cserebogár és heroyó el nem pusztítja még virágjában. Szőlőre kedvez az időjárás. Szép termést ígér.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA

Eladó vagy kiadó.

A *Vizvezeték*-(Kiskut)-utcán levő 3128. számú *vendéglő* és *kerthelyiséggel* bíró *ház*, — továbbá a *Sal Ferencz*-

utcán levő 811. sz. *ház örök áron eladó*, vagy a *Vizvezeték*-utcán 3128. sz. háznál levő *vendéglő* és *kerthelyiség haszonbérbe kiadó*.

Értekezhetni lehet Sal Ferencz-utca 811. sz. háznál a tulajdonossal.

Fehér Jenő

uri és női czipész

Nagyvárad, Fő-utcán lévő Rimanóczy-házban (Fábry-testvérek üzlete mellett).

Van szerencsém a n. é. közönség és a főt. papságnak szives tudomására hozni, hogy egy, a mai kor igényeinek megfelelő

czipész-üzletet

nyitottam. Mint ajánló körülményt, bátorkodom felemlíteni, hogy a nagyvárad szakirányu ipariskola czipészszakaszi rajzfeladója, illetve szaktanítója vagyok továbbá a szakmánál eltöltött sok éven keresztül a külföldön, valamint hazánk nagyobb városaiban mint főszakasz, munkavezető s hasonló minőségben a nagyvárad czipészgyárban is hat évig sikerrel működve magas színvonalon álló szakképzésem folytán képes vagyok a legkényesebb igényeket is kielégíteni s minden vállalatot a legnagyobb szakértelemmel és műveltséggel végzek.

Versenytárok

A főtisztelendő papság és a n. é. közönség támogatását kérve, vagyok tisztelettel

Fehér Jenő,

czipész mester.

Egy

magyarországi bérlő levele.

Wilhelm Ferencz urnak, gyógyszerész cs. és kir. udvari szállító Neunkirchen Alsó-Ausztria.

Naszály.

Van szerencsém itt e helyen köszönetemet kifejezni azért a csodás hatásért, mely az Ön kitűnő Wilhelm-féle antiarthritikus antireumatikus vértisztító-teájának használata után nyilvánul. Evvel a teával egy süttői asszonyt teljesen meggyógyítottam, habár ezt az asszonyt már háromnegyed év óta a környék legjobb orvosi gyógykezelték és már lemondottak az életéről. Ezen kura által a tea oly kedvelt itt a környéken, hogy Török József gyógyszerész, Budapest, Király-utca 7. bizonyosan nagy mennyiséget ad el a süttői gazdáknak.

Az én házamban is megtörtént, hogy én nálam alkalmazott fiatal ember oly éles csuszfájdalmakat érzett, hogy se kezét, se lábát mozgatni nem tudta, de az ön teájától három esomagnak elhasználása után teljesen meggyógyult. Én is használom ezt a teát kétszer évente és megvagyok győződve, hogy az nekem jót tesz. Mégegyszer a gyógyultak leghálásabb köszönetét kifejezve, maradok kitűnő tisztelettel

Hohldampf Mihály,

bérlő Naszályban, u. p. Totis, Magyarország.

Kapható Franz Wilhelm, gyógyszerész cs. és kir. udvari szállítónál Neunkirchen, Alsó-Ausztria, valamint a nevesebb gyógyszerárakban és drogueriákban. 348.

A székelyföldi ásványvizek páratlanja

„Répáti“

a legjelesebb égvénys gyógy-savanyuviz

mely kiválóan szerencsés vegyi összetétele, rendkívül dús, főleg kötött szén-sav-tartalma és kellemes íz-folytán ilkítja párját a kontinensen.

Elsőrangú gyógyital (mészési, vi-zeleti nehez-ségtől, vese-, gyomor- és bél-, gyulladási hó-lyag, köszvényes hántalmak és vérszegénység ellen stb.)

Főuri kedvencz ital.

határozottan a legkedvesebb pezsgőborviz

Mint a belső szervek betegségei ellen legkellemebb és leghatásosabb s egyszersmind legolcsóbb gyógyító szer, úgy is, mint páratlan élvezeti ital, a „Répáti“ ásványviz-et minden czéltudatos, elfogulatlan ivónak rendszeres használatra lelkiismerettel ajánlhatjuk.

A „Répáti viz“ minden jobb fűszerkereskedésben és vendéglőkben kapható.

A Bellán-féle kévekötél,

kézi kötözéshez, gömbölyü vagy szegletes fagombbal és pirosra festett véggel, felülmulhatatlan előnyöket nyújt minden más eddig használt kötőanyaggal szemben, úgy kézi mint géparatásnál.

Raktár Nagyvárad és Biharvármegye területére:

Helfi József czégnél Nagyvárad, Zöldfa-u., továbbá

Radó Samu és Társa czégnél Nagyvárad, Kossuth-u.

KECSKEMÉTY ISTVÁN

ÉTTERME és SÖRCSARNOKA Nagyváradon, Lukács György-(Kőfaragó)-utcza sarkán.

Kitünő teke-pálya!

Van szerencsém a n. é. közönség és igen tisztelt vendégeim becses tudomására hozni, hogy *teljesen ujonnan átalakított és jól gondozott* minden kívánalmat kielégítő

teke-pályámat már megnyitottam

s azt a szórakozni vágyó közönség szíves rendelkezésére bocsátottam.

Továbbá ajánlom **magyaros konyhám, tisztán kezelt boraim** jutányos ár és pontos kiszolgálás mellett.

A n. é. közönség szíves pártfogását kérve, vagyok

743

teljes tisztelettel

KECSKEMÉTY ISTVÁN, vendéglős

Kerthelyiség megnyitás!

Tisztelettel hozom tudomására a m. t. közönségnek, hogy **nyári kerthelyiséget ápr. hó 8-án azaz vasárnap** egyik helybeli kitünő cigányzenekar közreműködése mellett ünnepélyesen **megnyitottam.**

Kitünő magyaros étek, frissen csapolt márcziusi SÖR, valamint saját termésű, **tisztán kezelt HEGYI BOROK** felszolgálásáról gondoskodva van.

Előzékeny kiszolgálás!

Polgári árak!

Társas ebédek, vacsorák vagy lakomák étlap szerint vagy megállapított árak mellett elfogadtatnak. — **ABONENSEK** részére mérsékelt árszámítás.

Egyben van szerencsém a vidéki utazó közönség szíves figyelmébe ajánlani ujonnan berendezett **VENDÉGSZOBÁIMAT,** melyek tisztántartására különös gondot fordítok, valamint **SZÁLLÓHELY** is jutányos ár mellett szíves rendelkezésre áll.

ÜZLET-ÁTHELYEZÉS!

HOFFER BERTALAN

paplangyártási telepét Fő-utcza, Bazár-pületből

Szilágyi Dezső u. dr. Adorján-ház

szouterrain helyiségébe helyezte át, miről a nagyérdemű vevőközönséget értesíti és további szíves látogatását kéri.

Kész paplanok dús választékban.

Ugyanott varróleányok folytonosan felvétetnek.

686.

Hirdetmény.

„Nagyvárad Hitelbank Részvénytársaság“ (Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

elfogad betéteket könyvecskékre és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett összeg után **5%-os** kamatot fizet.

Előnyös feltételek mellett leszámítol váltókat.

Jelzálogokra kölcsönöket nyújt.

Értékpapírok, ékszerek és terményekre előleget ad.

Nagyvárad, 1904. május hó.

789

AZ igazgatóság.

Hajnal Ferencz

fűszer-, festék-, bor-, ásványviz- és csemege-üzlete

NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA

Széchenyi-szállodával szemben.

Raffia, szőlőkötő fonal, ojtó-pamut, kék és kénpor.

Van szerencsém a t. cz. vevőkönzéség figyelmébe ajánlani dusan felszerelt mindennemű festékárulmat, u. m.

PADLÓ FESTÉKEK

Borostyánmáz	1 kg dobozban	I-ső rendű	75 kr.
		II-od	65 »
Spiritusmáz	1 »	I-ső	70 »
	1 » üvegben	I-ső	85 »

OLAJ FESTÉKEK

Minden színben 1 kg dob. I-ső rendű 32 kr.

Matt-, fényezett- és vas-

butorok tisztításához
Bruniolinok, Spiritusz-lackok s Emaillackok,

valamint
Terpentin, Firnis, Copállak, Damárlack, Börlack, Vaslack stb.

Pormentesítő olaj

1 klgr. ára 30 kr.

Helybeli megrendeléseket házhoz, vidéki megrendeléseket helybeli állomáshoz díjtalanul szállítok. Szíves megbízás mellett vagyok

teljes tisztelettel

577 HAJNAL FERENCZ.

Előpatataki gyógy- és borviz forrása.

Magyar műbutorgyár

részvénytársaság.

Ezelőtt REISZ és PORJESZ.

Május elsejétől fogva

Szent László-tér, a holdas templom mellett.

Saját készítésű elegáns asztalos és kárpitos

BUTOROK

modern stýben, gazdag választékban, yár rban.

Szolid, szabott árak!

A „Központi Takarékpénztár“ részvénytársaság

Nagyvárad, Olaszi

Színház- és Szilágyi-Dezső-utca sarkán (Adorján Emil ház.)

Törlesztéses

jelzálogkölcsönöket nyújt

10, 15, 20, 25, 30, 35, 40 és 50 évi visszafizetésre.

A kölcsönöket a legolcsóbb kamattal mellett folyósítjuk és a legrövidebb idő alatt bonyolítjuk le.

A törlesztéses kölcsönöket záloglevél alapján nyújtjuk, azonban a záloglevelet teljes névértékben számoljuk el, azaz a kölcsön teljes összegben fizettetik ki.

Drága kamatozású kölcsönök helyett olcsóbb kamatozású kölcsönöket bélyeg és illeték mentesen nyújtunk.

Kölcsönöknél hiteles telekkönyvi kivonat, hiteles telekkönyvi birtokiv, esetleg községi becsü bizonyítvány beküldése elegendő.

A „Központi Takarékpénztár“ részvénytársaság.

Sz. KOCSIS JÁNOS

férfi-szabó üzlete

NAGYVÁRAD, Szent László-tér. a „Sas“ kávéház mellett

Az idény előre haladottsága miatt, a hazai, angol és francia, tavaszi és nyári szöveimből bámulatos olcsó árakért készitek a legújabb divatu uri ruhákat.

Tisztelettel

Sz. Kocsis János, katonai és polgári szabó

606

Törlesztéses Jelzálogkölcsönöket

10, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 45 és 50 évi visszafizetésre fél éves részletekben,

melyekben a kamat és tőke törlesztése bennfoglaltatik, 500 koronától kezdve a legelőnyösebb feltételek mellett ad,

esetleg drága kamatozású kölcsönöket konvertál a

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság Nagyváradon.

Kölcsönkéreseknel telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv beküldése szükségeltetik.

Brébi „Olga“-gyógyforrás.

Hazánk legjelesebb természetes gyógy kénes-sós-ásványvize.

Gyógyezelokra használva megbecsülhetetlen u. m: gyomorhajoknál, aranyeres bántalmaknál, máj- és méh-bajoknál, czuznál, köszvénynél, csont-hártya- és csontbántalmaknál, nemi gyengeségnél s valamennyi nemi-bajoknál a leggyorsabb gyógyulást eredményezi.

Borral vegyítve a legkellemesebb és legelvezetesebb üdítő ital, kapható minden jobb fűszer kereskedésben és valamennyi előkelőbb vendéglőben.

Főraktár: FRIEDL és JÖRÖS czégnél Szt.-László-tér.

Kapható: Hajnal Ferencz Fő-utca és Petrovay Sándor Sztaroveszky-utcai fűszerkereskedéseiben. Vendéglőkben: Szauer és Dolgos «BAZAR», Schüch József «SZÉCHENYI», Maresch Károly «ZÖLDFÁ», Karger Sándor «HEGYALJAI», Leitner Ferencz «KÉKMACSKA», Fülöp Katalin «KISPIPA», Karner Gyula «RIMANÓCZY», Szabó Gyula Körös-utca és Kecskeméty István Lukács-György-utca.

KALENDA JÁNOS

varrógép- és kerékpár-raktára

Nagyváradon, Szent László-tér,

holdas templom mellett.

A legujabb Puch és Helical kerékpárok

és kerékpár alkatrészek megérkeztek.

Kerékpárok és varrógépek javítása jutányosan
eszközöltetik.

Mindennemű varrógépek és varrógép alkatrészek
nagy raktára.

Szabott, olcsó ár!

Uj üzlet!

Van szerencsém a t. közönség b. tudomására adni, hogy helyben Zöldfa-utcán, Heiman Lipót és Társa céggel szemben a mai kor igényeinek teljesen megfelelő rőfös és divat-áru üzletet nyitottam s mint fiatal kezdő kereskedő, ki 12 év óta helybeli legelőkelőbb üzletekben elsajátítottam a t. hölgyközönség jó ízléseit, be akarom bizonyítani, hogy

Uj üzlet!

Zöldfa-utcán csak **Kertész Sándornál**

lehet a legdivatosabb árukat oly olcsóért beszerezni, hogy bámulatos lesz egész Nagyvárad és Biharmegye vevőközönsége előtt. Mindenkinék saját érdeke ezen rendkívül kedvező alkalmat felhasználni, mert ily szép és olcsó soha nem volt és nem is lesz. Például:

Legjobb mosó kartonok	— — — — 12 kr.	140 cm. sz. koromfekete Lüsster	— — 98 kr.	120 cm. sz. Tenis Lüsster minden szín	— 58 kr
Legfinomabb selyem batiszt	— — — — 25 >	140 >	>	mintás legf. kelme 89 >	95 >
Pongais francia batiszt, arabesk mintákkal	38 >	120 >	>	Sottis legujabb	— — — — 89 >

Rabkötött férfi és női harisnyák, zsebkendők, fejkendők, rendkívül olcsók, ágy garnitúrák, függönyök, paplanok és más százféle cikkek leirhatatlan olcsók, **de csak**

Kertész Sándor

uj rőfös- és divataruházában,
Zöldfa-u. (Heiman-céggel szemben).

Szilid és pontos kiszolgálás!

Uj üzlet!

Szabott, olcsó ár!

TELEFON: Iroda 67.
Gyártelep 465.

TELEFON: Iroda 67.
Gyártelep 465.

Cementárugyár, betonépítési, csatornázási és aszfaltiparvállalat

ROSENBERG IZSÓ

Iroda: Kossuth Lajos-utca 3.

Nagyvárad.

Gyártelep: Kert-utca 10. szám

Elvállal mindennemű betonépítési, csatornázási, aszfaltozási, gránit- és márványterazzo munkálatokat.

Betonmunkálatok: védgát, fal- és gépalapzatok, medenczék, járdák, csatornák, szökőkutak, zsilipek, hidak és átérsek o o o o o

Cementárugyárítás: Egyszerű és színes cementlapok, csatornacsövek, lépcsők, fedőlapok, esővizfolyókák, fürdőkádak, szarvasmarha jászolok, mindenféle műkövek. o o o o o o o o o

Gránit és márvány egyszerű és diszes kivitelben

Terazzo-munkálatok: Szabad. sodronybetétesek repedésmentes módszer

Aszfaltozások: Kapualjak, udvarok, pinczék, járdák aszfaltozása. o o o o o
Elszigetelések aszfaltbitumennel.

Nedves lakások és pinczék vízmentesítése és gyökeres szárazzá tétele.

Diszes fal- és keramitburkolatok a legjutányosabban lesznek elvállalva.

Költségvetés ingyen és bérmentve.

Mindennemű építkezési anyagok nagy raktára.

Beocsini Cementgyári Unio kizárólagos és főraktára. Beocsini Román és Portlandcement. Egresi szobrász és alabástrom gipsz. Valódi aszfalt fedéllemezek. Kátrány fedéllemezek. Aszfalt elszigetelő lemezek. Carbolineum. Tinctoral. Menyezet nádfonat

Jutányos árak!

Árak minden vasutállomásra!